

Helsinki

Helsingin kaupungin asunnottomuusohjelma 2026–2029

Helsingin kaupungin asunnottomuusohjelma 2026–2029

ISBN

ISSN

Julkaisija

Helsingin kaupunki / Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

Julkaisuvuosi

2026

Helsingin asunnottomuusohjelma 2026–2029 hyväksyttiin kaupunginhallituksessa 22.6.2026.

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Asunnottomuuden tilannekuva ja palvelut	6
2.1	Helsingin erityispiirteet – niiden vaikutus asunnottomuuteen ja sosiaali- ja terveyspalvelujen tarpeeseen	6
2.2	Asuntojen saatavuus ja asuntomarkkinat sekä valtion asuntopolitiikka	7
2.3	Tukiasunnot	9
2.4	Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki	10
2.5	Pitkäaikaisasunnottomuus	12
2.5.1	Asumisen tuki	13
2.5.2	Pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen Helsingissä 2025–2027-hanke	14
2.6	Asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn ja poistamiseen käytettävät taloudelliset resurssit	15
2.7	Katsaus asunnottomuustyön lähivuosien toimintaympäristöön	16
3	Toimenpiteiden kohdentuminen	19
4	Tavoitteet	21
5	Liite	25
5.1	Käsitteiden määritelmät	25

1 Johdanto

Helsinki on sitoutunut määrätietoiseen työhön asunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2030 mennessä. Asunnottomuusohjelma 2026–2029 on laadittu Helsingin kaupunkistrategian 2025–2029 mukaisesti asunnottomuustyön jatkamiseksi ilman katkoksia. Helsinki panostaa tuetun asumisen riittävyteen ja asumisneuvonnan saatavuuden turvaamiseen. Asunnottomuusohjelma on laadittu Helsingin sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan, kaupunkiympäristön toimialan ja kaupunginkanslian yhteistyönä. Asunnottomuusohjelman tavoitteena on vahvistaa ja vakiinnuttaa toimiviksi havaittuja keinoja sekä etsiä ja käyttöönottaa uusia tässä ajassa toimivia asunnottomuuden ehkäisyn ja poistamisen menetelmiä. Asunnottomuusohjelma on osa strategiakauden ohjelmakokonaisuutta. Se on rinnakkainen strateginen ohjelma päihdestrategian kanssa ja kuuluu osaksi segregaatien ehkäisyn tavoitteita ja uudistavia ohjelmia.

Asunnottomuusohjelma jatkaa kahden aiemman Helsingin asunnottomuuden vähentämisen ja poistamisen toimenpideohjelman työtä. Toimenpidesuunnitelma asunnottomuuden ennaltaehkäisemiseksi ja vähentämiseksi 2020–2022 edistyi pääosin asetettujen tavoitteiden mukaisesti. Toimenpideohjelman avulla saavutettiin päätavoitteeksi asetettu asunnottomuuden puolittuminen yksinelävien osalta (-47 %) ja edistyi merkittävästi perheiden ja pariskuntien asunnottomuuden vähentämisessä (-38 %). Asunnottomuuden vähentämiseen vaikuttavia työtapoja kehitettiin ja uusia asumispalveluyksiköitä otettiin käyttöön. Resursseja kohdennettiin asetettujen tavoitteiden mukaisesti esimerkiksi asumisneuvontaan ja etsivään asunnottomuustyöhön. Näillä keinoilla tavoitettiin merkittävästi aiempaa paremmin avun tarpeessa olevia henkilöitä ja heidän asumisen ongelmiaan päästiin ratkaisemaan varhaisemmassa vaiheessa.

Jatkona edelliselle toimenpideohjelmalle laadittiin uusi toimenpideohjelma asunnottomuuden poistamiseksi vuosille 2023–2025. Vuoden 2023 aikana asunnottomuuden väheneminen jatkui asetettujen tavoitteiden mukaisesti, mutta vuonna 2024 yksin asuvien asunnottomuus kääntyi lievään nousuun. Pitkäaikaisasunnottomien määrän väheneminen pysähtyi. Asunnottomien perheiden ja pariskuntien määrä väheni edelleen tavoitteen mukaisesti. Vuoden 2025 aikana asunnottomien määrä kääntyi selkeään nousuun muiden kuin perheiden osalta. Yksin eläviä asunnottomia oli Helsingissä vuoden 2025 laskennassa 979, mikä on 193 henkilöä enemmän kuin vuonna 2024. Asunnottomuus on lisääntynyt vuoden 2025 aikana koko Suomessa.

Asunnottomuusohjelmassa 2026–2029 hyödynnetään aiempien toimenpideohjelmien kokemuksia ja kehitettyjä toimintamalleja. Nykytilanteessa tarvitaan kuitenkin myös uusia keinoja, koska on tunnistettu uusia tarpeita ja asunnottomuuteen vaikuttava yhteiskunnallinen tilanne on muuttunut.

Helsinki haki vuoden 2024 aikana hankerahoitusta valtion [pitkäaikaisasunnottomuuden poistamisohjelmasta 2025–2027](#). Pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen Helsingissä 2025–2027 hanke kohdentuu pitkäaikaisasunnottomuuden ehkäisyyn ja tuetun asumisen yksiköissä asuvien toimintakyvyn ja aseman parantamiseen sosiaalityön menetelmin. Hankkeeseen sisältyy myös vaikuttavuustutkimus. Rahoitus hankkeelle myönnettiin tammikuussa 2025. Hanke toimeenpanee osaltaan uutta asunnottomuusohjelmaa.

Asunnottomuuden poistamisen tavoite ei tarkoita, että Helsingissä ei olisi yhtään asunnotonta. Kokonaan ilman asuntoa olevia tulee olemaan jatkossakin, koska Helsinkiin hakeutuu muilta paikkakunnilta uusia asunnottomia henkilöitä ja helsinkiläisiä joutuu tukikeinoista huolimatta eri syistä asunnottomiksi. On myös realistista tunnustaa, että osa asunto ensin -yksiköiden asukkaista menettää asuntonsa häiriökäyttäytymisen tai vuokravelkojen vuoksi, jolloin he palaavat takaisin kadulle sekä hätämajoituksen ja tilapäisen asumisen piiriin. Tavoitteena on kuitenkin pitää erilaisten tukikeinojen avulla häätöjen määrä pienenä ja löytää asunnottomaksi joutuneille mahdollisimman nopeasti heille sopivat asumismuodot.

Edellä mainitut seikat huomioiden enintään 200 pysyvää asuntoa vailla olevaa helsinkiläistä asunnotonta kerrallaan on realistinen tavoitetaso, kun puhutaan asunnottomuuden poistamisesta Helsingissä.

Tämän lisäksi Suomen ulkopuoliset tekijät tuottavat Helsinkiin jatkossakin asunnottomia. Asunnottomina on vaihteleva määrä liikkuvia EU-kansalaisia ja paperittomia. He ovat osa helsinkiläistä asunnottomuusilmiötä, ja heille on järjestetty Helsingissä hätämajoituspalvelu. Lisäksi tälle asunnottomien ryhmälle on tyypillistä piiloasunnottomuus, josta on vaikea saada luotettavaa tietoa.

Asunnottomuusohjelman seuraavassa osuudessa tehdään katsaus Helsingin erityispiirteisiin ja tämän hetken tilannekuvaan tilastojen ja toiminnasta kerätyn tiedon perusteella. Asunnottomuusohjelman tavoitteiden lähtötaso on vuoden 2025 tilastoissa. Asunnottomien määrän kehittymistä seurataan kuitenkin vuodesta 2019 lähtien. Asunnottomuusohjelman tavoitemittari on asunnottomien määrä kokonaisuutena ja eri ryhmissä. Tavoitemittarin lisäksi ohjelman eri vastuutoimijoilla on toiminnan johtamisen tukena useita tilastomittareita, joiden avulla seurataan toimenpiteiden etenemistä, tehdyn työn määrää ja vaikuttavuutta. Toimenpiteiden etenemistä ja tavoitteiden toteutumista seurataan säännöllisesti koko ohjelmakauden ajan kaupunkiyhteisesti. Asunnottomuuden määrää seurataan myös osana kaupunkistrategian etenemisen seurantaa, sillä asunnottomuus on yksi kaupunkistrategian vaikuttavuusmittareista.

2 Asunnottomuuden tilannekuva ja palvelut

2.1 Helsingin erityispiirteet – niiden vaikutus asunnottomuuteen ja sosiaali- ja terveystalvelujen tarpeeseen

Helsinki on Suomen ainoa suurkaupunki ja muodostaa yhdessä pääkaupunkiseudun muiden kuntien kanssa yli 1,3 miljoonan asukkaan metropolialueen. Väestön määrä on Helsingissä kasvanut muutaman viime vuoden ajan ennätysellisen voimakkaasti. Vuonna 2024 väestö kasvoi lähes 10 000 hengellä, mikäli oli noin 30 prosenttia koko maan väestönkasvusta. Suurin vaikutus väestömäärän muutokseen on ollut muuttoliikkeellä, joka tuo Helsinkiin tyypillisesti nuoria aikuisia ulkomailta ja muualta Suomesta.

Vuoden 2025 lopussa helsinkiläisiä oli yli 684 000. Helsingin asukasrakenne on iältään koko Suomea nuorempaa. Muuhun maahan verrattuna Helsingissä on suhteellisesti enemmän 20–44-vuotiaita, ja vähemmän alle 15-vuotiaita ja yli 60-vuotiaita. Myös ulkomaalaistausten osuus on koko maata suurempi. Joka viides helsinkiläinen on ulkomaalaistaustainen eli henkilö, jonka vanhemmista molemmat (tai ainoa elossa oleva) ovat syntyneet ulkomailla. Helsingissä asuukin 23 prosenttia kaikista Suomen ulkomaalaistaustaisista – pääkaupunkiseudulla lähes puolet. Helsingin erityispiirteenä on myös yksinasumisen yleisyys: joka toisessa helsinkiläisasunnossa asuu vain yksi henkilö.

Helsinki on vauras kaupunki, jossa väestön tulo- ja koulutustaso on parempi kuin koko maassa keskimäärin. Tulot ja koulutus ovat voimakkaasti yhteydessä terveyteen ja hyvinvointiin. Hyvätuloiset ja korkeasti koulutetut voivat monen terveyttä ja hyvinvointia tarkastelevan mittarin valossa paremmin kuin pienituloiset ja matalasti koulutetut. Helsingissä myös perustoimeentulotuen saaminen on yleisempää kuin koko maassa, ja pienituloisuus ja ilman perusasteen tutkintoa olevien osuus koko maan tasoa. Pienituloisuus on yleisintä yksinasuvilla, yksinhuoltajilla ja ulkomaalaistaustaisilla, sekä ikäryhmistä nuorilla aikuisilla ja iäkkäimmillä. Väestöryhmien väliset erot terveydessä ja hyvinvoinnissa ovat Helsingissä suuret. Erot näkyvät myös asuinalueiden välillä: huono-osaisuuden ja hyväosaisuuden alueellinen keskittyminen on Helsingissä hyvin selkeää. Viime vuosina alueiden väliset sosioekonomiset erot ovat kasvaneet.

Suomalaisen sosiaali- ja terveystalouden tarvetta kuvaavat indikaattorit, kuten ikävakioitu sairastavuus, tunnistavat useimmiten Helsingin vaurauden, väestön yleisen hyvinvoinnin ja terveyden, mutta moni suurkaupungille tyypillinen huono-osaisuuteen ja syrjäytymiseen liittyvä ilmiö jää helposti varjoon. Esimerkiksi sairastavuuden mittareissa eivät näy jotkin sairaudet, joista osa helsinkiläisistä kärsii. Tällaisia ovat esimerkiksi päihteiden käyttöön liittyvät sairaudet, joihin kuolleisuus on Helsingissä huomattavasti koko maata suurempaa.

Helsingissä asuu koko Suomen mittapuulla mitattuna niin parhaiten pärjääviä kuin huono-osaisimpia ihmisiä. Huono-osaisimpien ryhmässä korostuvat vaikeat päihde- ja mielenterveysongelmat, rikollisuus ja asunnottomuus. Helsingissä on määrällisesti eniten pitkäaikaisasunnottomia Suomessa. Huono ja hoitamaton psyykinen ja somaattinen terveys on päihderiippuvuuden ja taloudellisen huono-osaisuuden ohella keskeinen palvelutarpeisiin liittyvä tekijä pitkäaikaisasunnottomien ryhmällä. Pitkäaikaisasunnottomien ja vaikeasti päihderiippuvaisten henkilöiden määrä näkyy helsinkiläisessä katukuvassa osassa kaupunkia. Helsinki vetää jatkuvasti puoleensa kokonsa ja mahdollisuuksiensa vuoksi muualta Suomesta asunnottomaksi tulijoita. Esimerkiksi maahanmuuttajien asunnottomuus on jopa enemmän keskittynyt Helsinkiin kuin asunnottomuus kokonaisuudessaan.

2.2 Asuntojen saatavuus ja asuntomarkkinat sekä valtion asuntopolitiikka

Vuokra-asuntojen saatavuus on Helsingissä parantunut merkittävästi viime vuosina. Vapaita vapaarahoitteisia vuokra-asuntoja on Helsingissä tällä hetkellä tarjolla lähes kaksinkertaisesti verrattuna 2020-luvun alun tasoon. Myös Helsingin kaupungin asunnoilla (Heka) oli vuoden 2025 lopussa vapaana tai vapautumassa reilut 1700 asuntoa, mikä on huomattavasti enemmän kuin vielä joitain vuosia sitten. Aktiivisia asuntohakemuksia Helsingin kaupungin asuntoihin oli vuoden 2025 lopussa noin 8000 kappaletta. Näistä hakemuksista 17 prosenttia oli erittäin kiireellisessä ja 61 prosenttia kiireellisessä asunnon tarpeessa. Asunnottomien tai asunnottomuusuhassa olevien mahdollisuudet saada asunto kaupungin asunnoista ovatkin tilanteen myötä parantuneet. Vuoden 2025 loppuun mennessä Helsingin kaupungin asuntojen asukkaiksi valituista lähes 1600 henkeä eli 24 prosenttia oli asunnottomia. Vuonna 2025 tarjotusta asunnosta kieltäytyi 60 prosenttia asuntotarjouksen saaneista. Asunnon hakijoista, jotka olivat ilmoittaneet olevansa asunnottomia, 45 prosenttia kieltäytyi tarjotusta asunnosta.

Asuntojen keskimääräinen vuokrataso nousi edelleen vuonna 2025 kaikilla Helsingin kalleusalueilla. Erityisesti kauempana keskustasta sijaitsevilla kalleusalueilla 3 ja 4 vuokrat ovat nousseet suhteellisesti nopeammin, koska vuokrataso on lähtökohtaisesti ollut matalampi. Vaikka vuokra-asuntojen saatavuus Helsingissä onkin tällä hetkellä hyvä, kaupungissa on pulaa asukkaiden tulotasoon nähden riittävän edullisista asunnoista, joten asuntomarkkinoilla on osittaista kohtaanto-ongelmaa.

Asuntorakentamisen suhdanne on tällä hetkellä vaikea. Helsingin asuntotuotanto on puolittunut siitä, mitä se oli 2020-luvun vaihteessa, ja rakentamislupien ja -aloitusten alhainen määrä indikoi rakentamisen tason pysymistä matalana tulevina vuosina. Hankkeiden toteuttamista vaikeuttavat muun muassa rahoituksen saannin vaikeutuminen, kuluttajien ja sijoittajien maksukyvyyn, -halukkuuden ja yleisen kuluttajaluottamuksen lasku sekä rakentamisen korkea hinta. Rakentamisen matala taso ja korkea väestönkasvu voi johtaa Helsingin asuntomarkkinatilanteen kiristymiseen vuosikymmenen loppuun mennessä.

Valtion asuntopolitiikka on muuttunut Petteri Orpon hallituskaudella radikaalisti. Valtion tukemaa asuntokantaa pyritään vähentämään ja kohdistamaan tiukemmin kaikista pienituloisimmille ja marginaaliryhmille. Hallitus on leikannut asumistukia usein eri toimin ja valtion tukemien vuokra-asuntojen asukasvalintaan on asetettu enimmäistulorajat vuoden 2025 alusta alkaen. Korkotukilainojen myöntämistä valtion tukemien asuntojen rakentamiseen ja korjaamiseen tullaan merkittävästi vähentämään vuosina 2026–2027. Aikaisemmin Helsingin osuus tästä valtion korkotukivaltuudesta on vaihdellut vuosittain noin 20–50 prosentin välillä, joten voidaan olettaa, että varsinkaan vuoden 2027 tasossa korkotukivaltuus ei riitä kaupungin oman asuntotuotannon suunniteltuun toteutus- ja korjaustahtiin.

Myös erityisryhmien investointiavustusta on saatavilla enää käytännössä vain vammaisten ja pitkäaikaisasunnottomien asuntokohteisiin. Lisäksi Valtion asuntorahaston sulauttaminen valtion budjettiin tulee todennäköisesti vähentämään rahoitusta, mikä aiheuttaa epävarmuutta rakentamisen tukiin myös jatkossa. Erityisesti kielteisten vaikutusten on arvioitu kohdistuvan Helsingin kaltaisiin korkean hintatason alueisiin. Hankkeiden viivästyminen tai keskeytyminen rahoituksen puuttuessa aiheuttaa todennäköisesti myös markkinaehtoisten hankkeiden viivästymistä. Tämä johtuu siitä, että Helsingissä hankkeet sijoittuvat usein samoihin korttelikokonaisuuksiin valtion tukemien hankkeiden kanssa ja voivat kytkeytyä toisiinsa yhteisten rakentamisratkaisujen kautta. Valtion asuntopolitiikan muutokset voivat heijastua myös seudulliseen asuntopolitiikkaan ja seudun kuntien haluun sitoutua valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon rakentamiseen. Jos valtion tukemaa tuotannon rakentaminen osassa seudun kuntia loppuu tai vähenee merkittävästi, tämä voi lisätä seudullista asunnottomuutta ja kohtuuhintaiseen asuntokantaan kohdistuvaa kysyntää sekä heijastua myös Helsingin tilanteeseen kaupungin omista toimista riippumatta.

2.3 Tukiasunnot

Erityisryhmille suunnatut vuokra-asunnot ovat tärkeä osa Helsingin kaupungin asuntopolitiikkaa ja ennaltaehkäisevää työtä asunnottomuuden torjumiseksi. Asuntoja kohdennetaan henkilöille, joilla on tuetun asumisen tarve. Eri puolille kaupunkia hajautettu tukiasuntokanta vähentää Helsingin segregaatian ehkäisyn tavoitteen mukaisesti alueellista eriytymistä.

Vuoden 2025 aikana erityisryhmien asuntokannan hallinta on siirtynyt kaupunkiympäristön toimialan asumisen palveluihin. Muutoksen tavoitteena on ollut vahvistaa erityisryhmien asuntotarjonnan kokonaisuuden hallintaa, varmistaa asuntokannan optimointi sekä kehittää asumisen palveluita entistä asiakaslähtöisemmäksi. Asumisen palvelut vastaavat asuntokannan ylläpidosta ja teknisestä hallinnasta, vuokrasopimusten hallinnoinnista, vuokranmäärityksestä omakustanneperiaatteella sekä asuntojen kohdentamisesta yhteistyössä sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan kanssa. Hajasijoitettuja tukiasuntoja oli 2026 tammikuussa 2235 kappaletta ja niiden vuokrausaste oli 95,9 prosenttia.

Erityisryhmien asuminen toteutetaan asumisen palveluissa pääosin välivuokrausmallilla, jossa kaupunki toimii asukkaiden vuokranantajana. Kaupunki tekee ensivuokrasopimuksen kiinteistön omistajan kanssa ja vuokraa asunnon edelleen asukkaalle. Tämä malli mahdollistaa asuntojen saatavuuden, hallinnan keskittämisen, vuokrasuhteiden selkeyden sekä palveluiden yhteensovittamisen. Kaupunki vastaa vuokrasuhteesta asukkaaseen, vuokran määrityksestä, vuokravalvonnasta sekä asunnon käytön aikaisesta hallinnoinnista. Kiinteistön omistaja vastaa rakenteellisesta kunnosta ja pitkäaikaisista investoinneista. Asukas käyttää asuntoa vuokrasopimuksen mukaisesti ja maksaa vuokran kaupungille. Välivuokrausmalli mahdollistaa joustavan reagoinnin muuttuviin tarpeisiin ja tukee kaupungin kykyä kohdentaa asumisratkaisuja tehokkaasti.

Kaupunkiympäristön toimialan ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan yhteisessä erityisasumisen kehittämisprojektissa on tunnistettu, että tukiasunnoissa on asunut asukkaita, joiden tosiasiallista tuen tarvetta ei ole tarkasteltu pitkään aikaan. Projektissa on aloitettu järjestelmällinen toimintatapa, jossa asukkaiden tuen tarve tarkistetaan ja asukkaat, joilla ei ole tuen tarvetta, siirtyvät omistajan suoravuokralaiseksi ja saavat jatkaa asumista mahdollisuuksien mukaan samassa asunnossa. Projektissa omistajan suoravuokralaiseksi on siirtynyt toukokuun 2024 jälkeen 124 asukasta. Lisäksi käytössä on Helsingin kaupungin asuntojen (Heka) kanssa positiivisen virtauksen malli, jossa määräaikaisten asumisen päätyttyä asukas voi siirtyä suoravuokralaiseksi. Vuonna 2025 Hekan asukkaista siirtyi suoravuokralaiseksi 51 henkilöä. Itsenäiseen asumiseen siirtyminen vapauttaa resursseja niille, jotka tarvitsevat tukea.

Asuntokannan hallinnan kehittämisen keskeisenä tavoitteena on asuntokannan optimointi. Tämä tarkoittaa, että kaupungin käytössä oleva erityisryhmien asuntokanta vastaa mahdollisimman hyvin kohderyhmien tarpeisiin, on tarkoituksenmukaisesti sijoitettu eri kaupunginosiin ja kustannustehokkaasti hallinnoitu. Optimointi edellyttää jatkuvaa tiedolla johtamista, vaikuttavuuden arviointia ja resurssien kohdentamista sinne, missä tarve on suurin. Asuntokannan kehittämisessä huomioidaan myös segregaatian ehkäiseminen ja asumisen tasa-arvoinen saavutettavuus.

Kaupunkiympäristön toimialan asumisen palvelut ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala ovat vahvistaneet yhteistyötään, ja yhteistyötä kehitetään suunnitelmallisesti edelleen ohjelmakauden aikana.

Asiakastyötä ja palveluprosesseja kehitetään kokonaisuutena aiempaa asiakaslähtöisemmiksi. Yhtenä keskeisenä kehittämiskohteena on asiakaslähtöisen perinnän vahvistaminen, jonka tavoitteena on tukea asukkaita taloudellisten haasteiden varhaisessa vaiheessa sekä ehkäistä ennakoivasti häättöjä.

Toiminnan onnistumisen edellytyksenä on sujuva, tiivis ja tavoitteellinen yhteistyö kaupungin sisällä yli toimialarajojen. Erityisryhmien asumisen järjestäminen edellyttää yhteistä suunnittelua, tiedon jakamista ja palveluiden yhteensovittamista kaupunkiympäristön, sosiaali- ja terveystoimen sekä muiden keskeisten toimijoiden välillä.

2.4 Ennaltaehkäisy ja varhainen tuki

Helsinki panostaa kaupunkistrategian 2025–2029 mukaisesti asumisneuvonnan saatavuuden turvaamiseen. Tätä tavoitetta tukee myös asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma (AM-ohjelma) ja sosiaali-, terveys- ja pelastustoimen palvelustrategia. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tuottaman asumisneuvonnan rahoittaa pääosin kunta-Helsinki. Asumisneuvontapalvelun tavoitteena on auttaa helsinkiläisiä, joilla on asumisen ongelmia. Asumisneuvonnan varhaisella tuella ehkäistään asunnottomuutta ja selvitetään asunnottomuusuhkatilanteita. Asumisneuvontapalvelua tarjotaan kuudessa eri toimipisteessä eripuolilla Helsingiä. Palvelua tarjotaan myös matalan kynnyksen chat -palvelun kautta sekä puhelimitse.

Asumisneuvonnan avulla on tavoitettu yhä suurempi määrä asunnottomuusuhan alla olevia helsinkiläisiä. Vuonna 2025 asumisneuvonnassa oli yhteensä 28 689 asiakaskontaktia, mikä on 14 prosenttia enemmän kuin edellisvuonna. Kasvua tapahtui erityisesti nuorten ja työttömien asiakasmäärässä. Nuorten 25–29-vuotiaiden osuus asiakkaista kasvoi 30 prosenttia ja työttömien osuus noin 23 prosenttia edellisvuodesta. Asumisneuvonnan työskentelyn avulla on pystytty estämään häättöjä, selvittämään vuokravelkoja ja saatu järjestettyä asuntoja asunnottomille ja asunnottomuusuhkatilanteissa oleville. Asunnottomuuteen liittyvä asunnonhakupalvelu on osoittautunut tarpeelliseksi välimuotopalveluksi asiakkaille, joilla ei ole muuta tuen tarvetta.

Asiakastyössä on havaittu, että osa vuokranantajista ei enää tee asukkaiden kanssa maksusuunnitelmaa vuokravelkojen maksusta, vaan siirtävät vuokravelat nopeasti perintäyhtiöiden hoidettaviksi. Tällöin kertamaksut ovat usein liian suuria hädettyjen henkilöiden tulotasolla maksettaviksi. Maksusuunnitelmien teko varhaisessa vaiheessa tukee vuokraveloista selviytymistä ja ehkäisee asunnottomuuden riskiä.

Asunnottomien palveluihin sisältyy sosiaalihuoltolain 21§ mukainen tilapäisen asumisen järjestäminen asiakkaille, joilla ei ole tuetun asumisen tarvetta, mutta jotka erityisestä syystä tarvitsevat viimesijaista tukea asumisen järjestämisessä akuuttien asunnottomuustilanteiden vuoksi. Vuonna 2025 tilapäisen asumisen avulla asutettiin yhteensä 70 lapsiperhettä ja 107 yksin asuvaa. Tilapäisen asumisen tarpeessa olleiden asiakkaiden tilanteissa ja asunnottomuuteen johtaneissa syissä korostuivat hädät ja lähisuhdeväkivalta. Toimintaympäristön muutokset näkyvät myös tilapäisen asumisen tarpeissa. Erityisesti vaikutukset näkyvät lapsiperheiden tilanteiden vaikeutumisena, sillä lapsiperheiden vuokravelkojen määrät ovat kasvaneet ja pienituloisuus on lisännyt lapsiperheiden arjen haasteita.

Tilapäisen asumisen asumispalvelua on uudistettu aiempien toimenpideohjelmien aikana entistä asiakaslähtöisemmäksi. Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan tilapäinen asuminen ja kaupunkiympäristön toimialan asumisen palvelut ovat kehittäneet yhteisten asiakkaiden nopean asuttamisen mallin yksinasuvien, pariskuntien ja lapsiperheiden asuttamiseksi.

Asuntojen kiintöistä on luovuttu ja asuntoja voidaan nykyisin tarjota koko asuntokannasta tarpeiden mukaisesti. Asiakkaille tarjotaan tilapäisen asumisen asuntoja ympäri pääkaupunkiseutua ja asiakkaiden tuen tarpeita kyetään huomioimaan aiempaa yksittäisemmin. Uudistetussa mallissa kyetään entistä paremmin tarjoamaan lapsiperheille asuntoja lasten koulujen läheisyydestä. Osana tilapäistä asumista tarjotaan tukea myös kotiin sosiaalityön ja sosiaaliohjauksen keinoin. Kotiin annettavat palvelut ja yhteistyö eri verkostojen kanssa ovat lisääntyneet.

Lastensuojelun jälkihuollossa on pääosin toimivat asumis- ja palveluratkaisut, joilla turvataan asiakkaiden asuminen ja huomioidaan yksilölliset tarpeet. Jälkihuollon asiakkaiden asumisratkaisut riippuvat asiakkaiden erilaisista tarpeista ja tilanteista, sillä asuminen voidaan järjestää yleisillä asuntomarkkinoilla, välivuokratuissa asunnoissa tai ostopalveluna tuotetussa tuetussa asumisessa, jossa tuottaja tarjoaa asumis- ja palveluratkaisun sekä vahvasti tuetun asumisen. Asuttaminen voi olla vaikeaa tilanteissa, joissa itsenäinen vuokra-asuminen ei onnistu esimerkiksi asiakkaiden elämänhallinnan ongelmien tai akuutin päihdeongelman vuoksi. Vuonna 2025 jälkihuollon noin 1400 asiakkaasta noin 45 asiakasta oli asunnottomia. Kaikille jälkihuollon asiakkaille tarjotaan kuitenkin jokin asumisratkaisu, mutta kaikki eivät voi tai halua ottaa sitä vastaan.

2.5 Pitkäaikaisasunnottomuus

Yleisen asunnottomuuden lisääntymisen taustasyyt näyttäisivät heijastuvan myös pitkäaikaisasunnottomien määrään, hätämajoituksen tarpeeseen ja ulkona yöpymisen lisääntymiseen. Kahden aiemman asunnottomuuden poistamisen toimenpideohjelman aikana pitkäaikaisasunnottomuustyöhön lisätyt resurssit, kehitetyt palvelut ja toimintatavat eivät enää nykytilanteessa yksin riitä pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämiseen. Tarvitaan uusia toimenpiteitä.

Vuonna 2025 Helsingissä oli pitkäaikaisasunnottomia 347 henkilöä. Määrä lisääntyi 50 henkilöllä verrattuna vuoteen 2024.

Etsivän lähityön 1.8.–15.11.2025 tekemän laskennan mukaan ulkona tai yleisissä tiloissa yöpyneiden määrä oli kasvanut edellisvuoteen verrattuna 59 henkilöllä. Laskentakautena kohdattiin kaikkiaan 151 ulkona tai yleisissä tiloissa yöpynyttä henkilöä. Näistä henkilöstä yli puolet tiedettiin helsinkiläisiksi, muut olivat toiselta paikkakunnalta tai heidän kotipaikastaan ei ollut tietoa. Kohdatuista helsinkiläisistä 33 henkilöä kertoi, etteivät he halua käyttää hätämajoitusta.

Hätämajoituksessa yöpyminen lisääntyi kesäkuusta 2025 alkaen. Syksyllä tapahtui myös hätämajoituksesta ulos jäämisiä, kun kaikki paikat olivat täynnä. Tämän vuoksi hankittiin palveluntuottajalta lisäkapasiteettia.

Helsingiläisten hätämajoitukseen on käytettävissä 116 paikkaa, joista 20 on päihdeöntöä. Naisille on erillinen majoitustila. Hätämajoituksessa majoittui vuonna 2025 keskimäärin 77 yöpyjää vuorokaudessa. Hätämajoitusta käytti vuoden aikana 821 eri henkilöä. Käyttäjämäärä lisääntyi 128 henkilöllä vuodesta 2024. Reilu puolet oli yksittäisiä majoituskertoja, vajaa puolet majoittui hätämajoituksessa vuoden aikana 11 vuorokautta tai enemmän.

Helsingissä on Sininauhasäätiön järjestämä päihdeongelmallisille nuorille tarkoitettu kohtaamis- ja tukipiste, jossa voi yöpyä hätämajoituksessa 12 henkilöä. Näistä yöpyjistä 40 prosenttia on ulkopaikkakuntalaisia. Lisäksi Vailla vakinaista asuntoa (VVA ry) ylläpitää yökahvilaa, jossa kerrallaan 15 kävijää voi oleskella yön yli.

Paperittomien hätämajoitukseen on käytettävissä 90 paikkaa. Majoittujia oli vuonna 2025 keskimäärin 40 vuorokaudessa.

Pitkäaikaisasunnottomuuden taustalla on usein päihderiippuvuutta. Päihteitä on helposti saatavilla ja myynnissä olevat huumausaineet ovat vaikutuksiltaan usein ennakoimattomia, ja niiden vaikutus voi olla aggressiivisuutta ja sekavuutta aiheuttavaa. Vallitseva päihdemarkkinatilanne ja sen vaikutukset päihteitä käyttäviin ihmisiin on näkynyt kadulla ja palveluissa. Tämä on näyttäytynyt erityisesti asunto ensin -yksiköissä, joissa väkivallan ja ilkeiden perusteella annetut hädät ovat yli kaksinkertaistuneet verrattuna vuoteen 2022. Samoin vuokravelkojen vuoksi tehdyt hädät ovat yli kaksinkertaistuneet verrattuna vuoteen 2022. Nouseva trendi alkoi vuonna 2023 ja vuonna 2025 väkivallan tai häiriökäyttäytymisen vuoksi hädettiin 68 henkilöä sekä vuokravelkojen vuoksi 24 henkilöä. Aukkaiden kuolleisuus Asunto ensin -yksiköissä on vuosittain noin viisi prosenttia.

2.5.1 Asumisen tuki

Asumisen tuki -yksikkö järjestää pitkäaikaisasunnottomille tuettua asumista omana toimintana ja ostopalveluna. Asumispalvelun toimintaperiaatteena on toipumisorientaatio. Toipumisorientaatiossa lähtökohtana on asiakkaan fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen toimintakyvyn ja hyvinvoinnin ylläpitäminen ja edistäminen. Keskeistä toipumisorientaatiossa on asiakkaan itsenäisen selviytymisen ja omatoimisuuden vahvistaminen kannustamalla ja tukemalla asiakkaita käyttämään voimavarojaan heidän itse asettamiensa tavoitteiden mukaisesti. Osan asiakkaista kohdalla tavoitteena on kuntoutuminen itsenäiseen asumiseen tai kevyempään asumispalveluun. Osan asiakkaista kohdalla tuettu asuminen on toimintakykyä ylläpitävää, jolloin tavoitteena on pysyvän asumisen turvaaminen asiakkaan tuen tarpeita vastaavassa asumispalvelussa.

Vuonna 2026 käytössä on 1031 Asunto ensin -yksiköissä sijaitsevaa asuntoa. Asuntomäärä lisääntyy 48 asunnolla verrattuna vuoteen 2025. Asumisyksiköiden tukiasuntokapasiteetti ei kuitenkaan vielä vastaa vallitsevaa tarvetta. Lisäksi käytössä on noin 250 Asunto ensin -yksiköiden hajasijoitettua kevyemmin tuettua jatkoasuntoa. Kaupunkiympäristön asumisen palvelujen järjestämiä hajasijoitettuja asuntoja on tällä hetkellä asumisen tuen asiakkaiden käytössä noin 1750. Näihin yksiköihin asumisen tuen lähityön työryhmä antaa asukkaiden asumisen onnistumiseen tarvitseman arjen tuen pääsääntöisesti palveluohjauksen keinoin. Tilapäisen asumisen yksiköissä on käytettävissä 167 paikkaa.

Hietaniemenkadun palvelukeskuksen palvelut on kohdennettu vailla yösiijaa oleville täysi-ikäisille asunnottomille helsinkiläisille. Päihtymys ei ole esteenä palveluihin hakeutumiselle. Päivätoiminnot kattavat ruoka- ja hygieniapalvelut, sosiaaliohjauksen ja sairaanhoitajan ja lääkärin palvelun. Palvelukeskus tarjoaa talossa yöpyville asiakkailleen maksuttoman aamiaisen, sekä edullisen lounaan ja päivällisen kaikkina viikon päivinä. Sauna- ja suihkutilat ovat käytössä joka päivä. Lisäksi hätmajoitusta tarjotaan ostopalveluna hankittavassa hätmajoitusyksikössä, jossa on oma osastonsa päihteettömille majoittujille.

Arviointi- ja sijoitustyöryhmän tehtävänä on asunnottomien asiakkaiden tuen tarpeen arvioinnista vastaaminen. Työryhmän sosiaalityöntekijät vastaavat asumisen tuen järjestämisen tilapäisen asumisen ja tuetun asumisen yksiköissä asuvien asiakkaiden aikuissosiaalityöstä. Vapautuville vangeille on kohdennettu oma erityinen palvelunsa.

Jonotyön sosiaaliohjaajat ja sairaanhoitajat työskentelevät liikkuvalla ja kiinni pitävällä työotteella tuetun asumisen jonossa olevien asunnottomien asiakkaiden kanssa.

2.5.2 Pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen Helsingissä 2025–2027-hanke

Helsingin kaupungin Pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen Helsingissä -hanke on sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan sekä kaupunkiympäristön toimialan yhteinen kehittämishanke. Hanke toteutetaan ympäristöministeriön rahoittamana osana valtakunnallista ohjelmaa pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseksi vuoteen 2027 mennessä. Hanke jatkaa Helsingin pitkäjänteistä työtä asunnottomuuden vähentämiseksi ja tähtää siihen, että pitkäaikaisasunnottomuus poistuu kaupungista pysyvästi.

Hankkeen tavoitteena on ehkäistä pitkäaikaisasunnottomuutta ja sen uusiutumista sekä parantaa pitkäaikaisasunnottomuutta kokeneiden ihmisten hyvinvointia, terveyttä ja osallisuutta. Samalla varmistetaan, että kaupungin vuokra-asuntokantaa hyödynnetään tehokkaasti ja tarkoituksenmukaisesti pitkäaikaisasunnottomuuden torjunnassa ja asumisjatkumoiden vahvistamisessa.

Suoraan asiakkaille kohdistuvat käytännön toimet koskevat häätöjen ehkäisyä ja varhaista tukea sekä Asunto ensin -yksiköissä asuvien, pitkäaikaisasunnottomuutta kokeneiden parissa tehtävää jalkautuvaa sosiaalityötä. Kaupunkiympäristön toimialan ja sosiaalipalvelujen välistä yhteistyötä kehitetään edelleen luomalla yhteinen toimintamalli työnjakoon ja tietoturvalliseen tiedonvaihtoon, jotta asumisen jatkuvuus voidaan turvata ja palveluketjut toimivat sujuvasti.

Tärkeä osa hankkeen työtä on myös terveys- ja hyvinvointikeskusten paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden yhteistyöverkoston vahvistaminen, jotta asiakkaat saavat tarvitsemansa sosiaali- ja terveyspalvelut oikea-aikaisesti ja kokonaisvaltaisesti. Samalla kartoitamme tarvetta vahvalle, pitkäaikaisasunnottomuuden poistamiseen erikoistuneelle verkostolle Helsingissä ja luomme pohjaa kumppanuusraadeille, jotka kokoavat yhteen kaupungin toimijoita, järjestöjä, palveluntuottajia ja kokemusasiantuntijoita.

Osana hanketta toteutetaan Y-Säätiön toteuttama käytäntölähtöinen vaikuttavuustutkimus, jossa arvioidaan hankkeen toimenpiteiden vaikutuksia asiakkaiden hyvinvointiin, palvelujen toimivuuteen ja yhteistyörakenteiden kehittymiseen. Tutkimus tukee tiedolla johtamista ja auttaa tunnistamaan pysyvästi toimivat ratkaisut, jotka juurrutetaan osaksi kaupungin palvelurakennetta.

Hanke tukee Helsingin asunnottomuusohjelman kokonaisuutta vahvistamalla palveluketjuja, oikea-aikaista tukea ja positiivista virtaavuutta sekä edistää pitkäaikaisasunnottomien ja pitkäaikaisasunnottomuutta kokeneiden kaupunkilaisten kokonaisvaltaista hyvinvointia.

2.6 Asunnottomuuden ennaltaehkäisyyn ja poistamiseen käytettävät taloudelliset resurssit

Asunnottomuustyöhön suoraan käytettävä rahoitus muodostuu sosiaali-, terveys- ja pelastustoimialan asumisen tuen osuudesta ja nuorten palvelujen ja aikuisten sosiaalityön osuudesta sekä kunta-Helsingin sotepe-toimialalle ohjaamasta asumisneuvonnan rahoituksesta. Lisäksi kaupunkiympäristön toimialan asumisyksikkö kohdentaa palveluja erityisesti asunnottomien asuttamiseen.

Helsinki on vastannut asunnottomuuden kasvuun vuonna 2025 lisäämällä 15 työntekijää asunnottomuustyöhön ja kaksi asumisneuvontaan. Lisäksi Helsinki on lisännyt jalkautuvaa työtä päihderiippuvaisten pariin ja nopeuttanut merkittävästi päihderiippuvaisten hoitoon ja kuntoutukseen pääsyä.

Vuonna 2025 asumisen tuki käytti 36 300 000 euroa suoraan asunnottomuustyöhön. Summa muodostuu tuetun asumisen ja hätämajoituksen omasta tuotannosta ja ostopalveluista sekä asunnottomuustyön sosiaalityöstä, sosiaaliohjauksesta ja terveydenhoidosta.

Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on varannut vuodelle 2026 asumisen tuen budjettiin 3,5 miljoonan euron lisämäärärahan pitkäaikaisasunnottomuuden vähentämisen toimenpiteiden toteuttamiseen. Helsinki saa käyttöön vuoden 2026 aikana 48 uutta Asunto ensin -periaatteella toimivaa asuntoa ja kaupungin oman uuden asumisyksikön suunnittelu on aloitettu. Lisäksi selvitetään yksinäisten asunnottomien tämänhetkinen tilanne ja suunnitellaan sen perusteella tarvittavia lisätoimenpiteitä.

Helsingissä toimii myös asunnottomuustyötä tekeviä järjestöjä, jotka saavat hankerahoitusta ja toiminta-avustuksia Stea:lta ja Helsingin kaupungilta. Kaupunki ja järjestöt tekevät tiivistä yhteistyötä käytännön asiakastyössä ja sen koordinoinnissa.

Nuorten palvelujen ja aikuissosiaalityön nimenomaisesti asunnottomuustyöhön kohdennettu osuus (hätämajoitus- ja tilapäinen asuminen) on noin 3 000 000 euroa, josta liikkuvan väestön ja paperittomien osuus on noin 1 600 000 euroa ja jälkihuollon järjestämiseen liittyvä vahvasti tuettu asuminen on noin 1 500 000 euroa. Näiden lisäksi aikuissosiaalityön tuella ja muilla sosiaali- ja terveyspalveluilla on merkittävä rooli asunnottomuustyössä asunnottomuuden riskitekijöiden tunnistamisessa ja niiden poistamisessa. Vuonna 2025 toimeentulotukea myönnettiin vuokravelkoihin 2 200 000 euroa.

Kunta-Helsinki hakee valtiolta vuosittain avustusta asumisneuvontatoimintaan. Asumisneuvontatoiminnan kokonaiskustannukset vuonna 2025 olivat 2 100 000 euroa. Kustannuksia ja mahdollista resurssin lisätarvetta arvioidaan vuosittain. Rahoitusmallin jatkuvuuden varmistaminen on tärkeää asunnottomuuden ennaltaehkäisyä turvaamiseksi.

Kaupunkiympäristön toimialan asumisen palveluiden asunnottomuustyöhön kohdistettu rahoitus oli 2 133 000 euroa vuonna 2025. Kokonaissumma muodostui pääosin tukiasuntojen asukasvalinnan, asumisseurannan, hallinnon ja asumisneuvonnan henkilöstökuluista.

Kaikkiaan Helsingin kaupunki käyttää suoraan asunnottomuustyöhön vuodessa lähes 50 miljoonaa euroa.

2.7 Katsaus asunnottomuustyön lähivuosien toimintaympäristöön

Asunnottomuus on moniulotteinen ilmiö eikä asunnottomuuden poistuminen anna aina riittävää kuvaa yksilön sosiaalisesta ja terveydellisestä hyvinvoinnista. Sosiaalinen ja terveydellinen huono-osaisuus voi jatkua asunnon saamisesta huolimatta ja asunnottomuuden riski voi olla uusiutuva. Asunnottomuuden poistamiseksi ja huono-osaisuuden vähentämiseksi on siten turvattava riittävä tuettujen asumisratkaisujen kapasiteetti pitkäaikaisasunnottomille, paljon palvelua tarvitsevien asiakkaiden sosiaali- ja terveystalvelujen saatavuus ja saavutettavuus sekä asunnottomuuden ennaltaehkäisy ja varhainen tuki asumisen ongelmissa. Tavoitteen saavuttaminen edellyttää kaupunkiyhteistä toimialarajat ylittävää yhteistoimintaa sekä verkostoitunutta yhteistyötä palveluntuottajien, järjestöjen, vertaistoimijoiden ja palvelujen käyttäjien kanssa.

Asunnottomuus ei poistu eikä pysy poissa pelkästään riittävällä asuntotuotannolla ja sosiaali- ja terveydenhuollon palvelukeinoin. Asunnottomuuden riskitekijöiden vähentäminen vaatii vahvaa ja monisektorista ennaltaehkäisevää yhteiskunnallista panostamista erityisesti heikommassa asemassa olevien perheiden, lasten ja nuorten hyvinvointiin ja toimintaedellytyksiin. Onnistuminen edellyttää valtion, hyvinvointialueiden ja kuntien toimenpiteitä.

Uuden asunnottomuusohjelman lähtötilanteessa asunnottomuuden poistamisen tavoitteen saavuttamisen tiellä on useita riskejä. Rakenteelliset asunnottomuutta tuottavat tekijät ovat vahvistuneet.

Vaikeutunut työllisyystilanne, etuuksien kiristyminen ja asumiskustannusten nousu vaikuttavat haitallisesti monen helsinkiläisten elämään. Suuri osa työttömyysturvaetuuksien ja yleisen asumistuen saajista saa sosiaaliturvaleikkausten jälkeen aiempaa vähemmän tukea. Myös opiskelijoiden tilanne on heikentynyt. Suurin osa opiskelijoista siirtyi elokuun 2025 alusta alkaen opintorahan asumislisän piiriin. Se on korvaustasoltaan yleistä asumistukea selvästi pienempi tuki ja sitä maksetaan vain niiltä kuukausilta, kun opiskelija saa opintorahaa.

Pienituloisten määrä on noussut. Vuoden 2024 lopussa Helsingissä oli 93 600 pienituloista, mikä oli 9 000 enemmän kuin vuotta aiemmin. Sosiaaliturvaan tehtyjen leikkausten jälkeen yhä suurempi osuus pienituloisten asumisen kustannuksista jää tuensaajan itsensä maksettavaksi. Häättöjen määrä on lisääntynyt 22 prosentilla vuodesta 2023. Vuonna 2025 vireille pantujen häättöjen määrä jatkoi kasvamista, mutta toimeenpantujen määrä laski hieman verrattuna vuoteen 2024. Helsingissä on myös aiempaa vähemmän tarjolla asuntoja, joiden vuokra ei ylitä Kelan asumismenoille asettamia rajoja. Tulojen riittämättömyydestä kertoo myös se, että perustoimeentulotuen saajien määrä on Helsingissä lisääntynyt vuodesta 2023 kahdeksalla prosentilla. Alkuvuodesta 2026 alkaen kuitenkin myös perustoimeentulotuen saamisen ehtoja on kiristetty. Nämä muutokset alkavat näkyä pian tuensaajien arjessa.

Sosiaaliturvan heikennysten vaikutukset kohdistuvat eniten jo aiemmin heikommassa asemassa oleviin ryhmiin. Sosiaaliturvan muutokset on toteutettu samanaikaisesti erittäin korkean työttömyyden kanssa. Tuloköyhyydestä johtuvat asumisen ongelmat ja asunnottomuus ovat lisääntyneet. Näistä tekijöistä johtuvat seuraukset yksilöiden ja perheiden elämän edellytyksissä ja toimintakyvyssä voivat olla pitkäkestoisia.

Suoraan yksilöihin kohdistuvien sosiaalietuuksien heikentämisen taloudellisten vaikutusten lisäksi sosiaali- ja terveystalouden rahoitus tulee kiristymään merkittävästi lähitulevaisuudessa. Tällä on vaikutuksensa Helsingin taloudellisiin edellytyksiin rakentaa ja turvata riittävät asunnottomuuden poistamiseen tarvittavat palvelut. Stea-rahoituksen väheneminen heikentää samanaikaisesti järjestöjen mahdollisuuksia tehdä asunnottomuustyötä.

Asunnottomuusohjelman lähtötilanteessa myös asumisneuvonnan tuleva rahoitus on vielä ratkaisemattomassa tilassa. Aiemmin valtio on osallistunut rahoitukseen 30 prosentilla.

Vastaanottopalvelujen kiristysten arvioidaan vaikuttavan eniten Helsingin asunnottomuustilanteeseen, koska paperittomiksi palvelujen ulkopuolelle jäävät hakeutuvat useimmiten pääkaupunkiseudulle ja erityisesti Helsinkiin.

Lisäksi oman vaikeutensa asunnottomuustilanteeseen tuo huumemarkkinoilla tarjolla olevat aineet, jotka heikentävät vakavasti päihteidenkäyttäjien elämänhallintaa ja aiheuttavat siten häiriöitä niin kaduilla kuin asumisessa.

Sosiaalipoliittisten muutosten rinnalla on tapahtunut iso valtion asuntopoliitiikan muutos, jossa tavoitteena on valtion tukeman asuntotuotannon vähentäminen ja kohdentaminen aiempaa rajatummalle joukolle. Valtion asuntopoliittikkaa ohjaavat tällä hetkellä vahvasti talouspoliittiset tavoitteet julkisen velan vähentämiseksi. Vuoden 2022 tilastomuutoksen myötä valtion asuntorakentamista koskevat lainatakaukset on laskettu julkisen velan piiriin, mikä nostaa Suomen velkasuhdetta merkittävästi. Tämä tulee todennäköisesti vähentämään asuntorakentamiseen ja -korjaamiseen kohdistettavaa korkotukilainoitusta ja sitä kautta uusien kohteiden rakentamista, mikä tarkoittaa kohtuuhintaisen asumisen saatavuuden heikentymistä. Valtion asuntopoliittisen roolin heikentyessä Helsingin seudun kuntien halukkuudet ja mahdollisuudet sitoutua valtion tukeman vuokra-asuntotuotannon rakentamiseen ja ylläpitämiseen voivat eriytyä. Jos valtion tukeman asuntokannan osuus muualla Helsingin seudulla vähenee, tämä voi heijastua negatiivisesti Helsingin asunnottomuustilanteeseen riippumatta Helsingin omista toimista tai siitä, missä määrin korkotukea jatkossa Helsinkiin kohdistuu.

Edellä kuvattuihin ulkoisiin toimintaympäristötekijöihin Helsinki voi vaikuttaa lähinnä edunvalvonnan keinoin. Omassa toimintaympäristössään Helsingillä on monia vahvuuksia. Helsingin asunnottomuustyön taustalla on jo pitkään jatkunut kaikki poliittiset ryhmät yhdistävä tahtotila, joka näkyy myös viimeisimmän kaupunkistrategian kirjauksissa. Uudenmaan erillISRatkaisun myötä Helsinki on kaupunki, jossa sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala on yksi toimiala muiden joukossa. Tämä rakenne mahdollistaa eri toimialojen sujuvan ja tiiviin yhteistyön ja kaupungin kokonaisvaltaisen johtamisen, minkä tärkeys korostuu erityisesti asunnottomuuden kaltaisissa kompleksisissa ilmiöissä. Helsinki on kyennyt määrätietoisella työllä vähentämään asunnottomuutta merkittävästi, ja taustalla on monia onnistumisia. Helsinkiin on kehittynyt Suomen vahvin asunnottomuustyön osaaminen, joka tunnetaan myös maailmalla ja josta halutaan oppia.

Rohkealla uudistamisella, tarkalla ja vaikuttavalla resurssien kohdentamisella sekä henkilöstömme ja kumppaniemme osaamiseen luottaen etenemme edelleen kohti asetettua asunnottomuuden poistamisen tavoitetta. Aluksi joudumme kuitenkin keskittymään asunnottomuuden lisääntymisen torjuntaan ja haittojen vähentämiseen.

3 Toimenpiteiden kohdentuminen

Asunnottomien määrällisesti suurin ryhmä muodostuu yksin elävistä ja usein päihdeongelmaisista miehistä. Asunnottomuustyö ja asumispalvelut ovat historiallisesti myös kehittyneet vastaamaan tämän kohderyhmän tarpeisiin. Asumisneuvonnan asiakaskunta taas on taustaltaan moninaisempaa.

Vakiintuneita ja toimivia palveluja on edelleen syytä jatkaa ja kehittää edelleen. Samalla tunnistamme asunnottomien ja asunnottomuusvaarassa olevien henkilöiden moninaisuuden ja uudistamme palveluja vastaamaan eri ryhmien tarpeita.

Ohjelmakaudella valitsemme muutamia kohderyhmiä ja toimintoja tarkemman kehittämisen ja seurannan kohteiksi. Osa kehitystyöstä kohdistuu edelleen yksinelävien miesten erityisiin tarpeisiin, ja osa vastaa aiempaa paremmin muiden ryhmien tarpeisiin.

- Varmistetaan asumisneuvonnan sekä juridisen ja taloudellisen neuvonnan riittävyys asunnottomuuden ennaltaehkäisyssä.
- Helsinki on onnistunut käytännössä poistamaan lapsiperheiden asunnottomuuden. Hyvä tilanne täytyy ylläpitää ja erityinen huomio on kiinnitettävä lähisuhdeväkivallasta johtuvan asunnottomuuden torjumiseen.
- Käynnistetään kokeilu kotiin tuotavasta tuesta erityistä tukea tarvitseville työikäisille henkilöille. Kotiin tuotavalla tuella on mahdollista muun muassa ehkäistä häättöjä, vuokravelkojen syntymistä ja raskaampien terveys- ja sosiaalipalveluiden tarvetta.
- Erityisryhmien asumisen toteuttamisessa jatketaan välivuokrausmallin hyödyntämistä. Malli mahdollistaa joustavan reagoinnin muuttuviin tarpeisiin sekä tukee asumisratkaisujen tehokasta kohdentamista.
- Helsingin kaupungin asuntojen (Heka) osalta jatketaan positiivisen virtauksen mallin hyödyntämistä ja tuetaan itsenäiseen asumiseen siirtymistä määräaikaisen asumisen päätyttyä.
- Ohjelmakaudella edistetään vuokravelkojen kerääntymisen ehkäisyä ja maksusuunnitelmien hyödyntämistä yhteistyössä vuokranantajien kanssa.
- Naiset ovat päihderiippuvaisten alakulttuureissa tyypillisesti alisteisessa ja hyväksikäytetyssä asemassa. Tuetussa asumisessa ja tilapäisessä majoituksessa naisille järjestetään vaihtoehtoja, joissa heidän nais erityiset tarpeensa huomioidaan.
- Päihteettömät henkilöt voivat kokea hätämajoitusyksiköissä majoittuvat päihtyneet henkilöt uhkaavina. Heille järjestetään tarpeen mukainen päihteetön hätämajoituskapasiteetti.

- Maahanmuuttajataustaisten helsinkiläisten asunnottomuuden lisääntyminen on osa segregatioilmiötä. Asumisneuvonnan ja sosiaalityön keinoja kehitetään edelleen tukemaan asumisen onnistumista, kun asukkaan heikko suomen tai ruotsin kielen taito tai suomalaisen järjestelmän tuntemisen puutteet aiheuttavat asumisessa riskejä.
- Helsingissä on paperittomia asunnottomia, jotka eivät ole juuri minkään palvelujen piirissä ja jotka ovat usein suojattomassa asemassa. Heille turvataan tarpeen mukainen hätämajoitusratkaisu ja siihen liittyvät välttämättömät palvelut.
- Helsingin kaupungin asuntojen (Heka) asukasvalinnoissa etusijalle asetetaan asunnottomat asunnonhakijat.
- Nuorten asunnottomuutta ja sen taustalla olevia syitä ehkäistään ja korjataan muun muassa jälkihuollon, päihdetyön ja mielenterveystyön kohdennetuin keinoin.
- Pitkäaikaisasunnottomuuden ehkäisyä ja poistamista jatketaan pitkäaikaisasunnottomuuden poistaminen Helsingissä -hankkeessa kehitettävillä työmuodoilla, jalkautuvan työn vahvistamisella sekä lisäämällä Asunto ensin - tukiasuntojen määrää.
- Asunnottomuuslaskennassa tunnistettujen henkilöiden tilanteista ja saamista palveluista tehdään selvitys, jonka perusteella parannetaan asunnottomuuden riskitekijöiden tunnistamista ja kehitetään palveluja edelleen.
- Helsinkiin vapautuvien vankien tilanteesta ja asumisratkaisuista tehdään selvitys, jonka perusteella asuttamisen palvelumallia kehitetään edelleen.
- Jatketaan toimialojen välisen yhteistyön vahvistamista ja kehitetään yhteistyötä suunnitelmallisesti edelleen ohjelmakauden aikana. Luodaan selkeät ja pysyvät yhteistyörakenteet, jotka tukevat sujuvaa työtä sekä mahdollistavat asumiseen liittyvien haasteiden varhaisen tunnistamisen ja niihin reagoimisen. Toimialojen välistä tiedonkulkua ja yhteisiä toimintamalleja kehitetään siten, että asunnottomuutta ja häätötilanteita voidaan ehkäistä entistä tehokkaammin. Kaupunkiympäristön toimiala toimittaa sosiaali- ja terveystyöpalveluille asukkaiden asumisen haasteita koskevaa tietoa riittävän varhaisessa vaiheessa, jotta asiakkaille voidaan tarjota tarkoituksenmukaisia tukitoimia oikea-aikaisesti.

4 Tavoitteet

Päätavoite: Asunnottomien määrä vähenee vuosittain ja asunnottomuus on poistettu vuoteen 2030 mennessä

Mittari: Varkelle tehtävä vuosiseuranta (15.11.)

Tavoitetaso 31.12.2029: Yksin eläviä helsinkiläisiä asunnottomia on enintään 200 ja asunnottomia perheitä ei ole.

Vastuutaho: Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala, Kaupunkiympäristön toimiala, Kaupunginkanslia

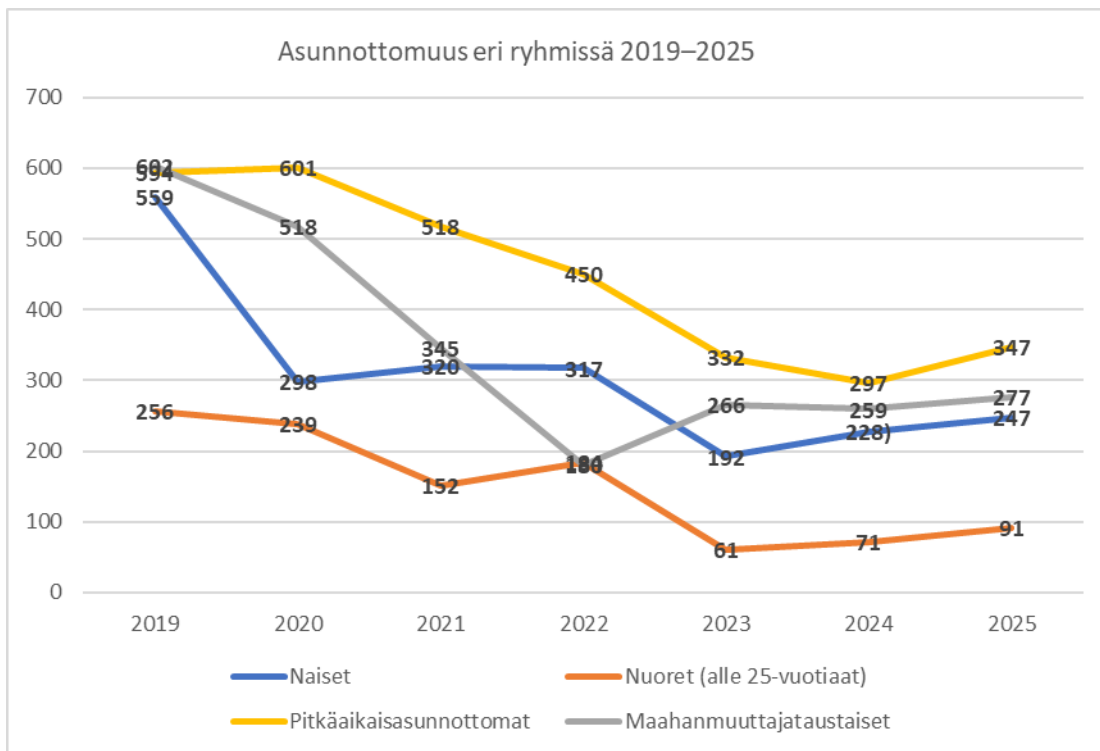
Taulukko 1. Asunnottomien määrä Helsingissä 31.12.2025 ja kehitys vuosina 2019–2025

ASUNNOTTOMUUS HELSINGISSÄ	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Yksin elävät	1678	1534	1209	896	739	786	979 (-42 %)
Asunnottomat perheet ja pariskunnat	130	122	88	81	33	10	12 (-91 %)

Taulukko 2. Helsingin asunnottomuus eri ryhmissä 31.12.2025 ja kehitys vuosina 2019–2025

YKSIN ELÄVÄT	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Naiset	559	498	320	317	192	228	247 (-56 %)
Nuoret (alle 25-vuotiaat)	265	239	152	184	61	71	91 (-66 %)
Maahanmuuttajataustaiset	602	518	345	180	266	259	277 (-54 %)
Pitkäaikaisasunnottomat	594	601	518	450	332	297	347 (-42 %)

*Prosentuaalinen muutos on kuvattu vuoteen 2019 verrattuna. Sama henkilö voi olla useammassa tilastossa. Pitkäaikaisasunnottomien lukumäärä perustuu Helsingin sotepe-toimialan vuosittaiseen marraskuun tilastoon, tuetun asumisen jonottajat asumisyksiköihin ja hajasijoitettuihin asuntoihin.

Kuva 1: Yksin elävien asunnottomuus eri ryhmissä vuosina 2019–2025.

*Pitkäaikaisasunnottomien lukumäärä perustuu Helsingin sotepe-toimialan vuosittaiseen marraskuun tilastoon, tuetun asumisen jonottajat asumisyksiköihin ja hajasijoitettuihin asuntoihin.

Vuonna 2025 yksin elävistä asunnottomista oli naisia 25 prosenttia, alle 25-vuotiaita nuoria 9 prosenttia, pitkäaikaisasunnottomia 35 prosenttia ja maahanmuuttajia 28 prosenttia. Lisäksi Helsingissä on vaihteleva määrä paperittomia ja liikkuvaan EU väestöön kuuluvia asunnottomia.

Asunnottomuusohjelman tavoitemittarin lisäksi ohjelman eri vastuutoimijoilla on toiminnan käytännön johtamisen tukena useita tilastomittareita, joiden avulla seurataan toimenpiteiden etenemistä, tehdyn työn määrää ja vaikuttavuutta. Toimenpiteiden etenemistä ja tavoitteiden toteutumista seurataan kaupunkiyhteisesti ohjelmakauden aikana säännöllisesti.

Muut erikseen seurattavat tavoitteet:

1. Tavoite: Häätöjen määrä vähenee

Mittari: Vireille tulleet ja toimitetut häädöt

2. Tavoite: Asunnottomien asunnonsaanti paranee

Mittari: Hekan asunnon saaneet asunnottomat

3. Tavoite: Asunnottomuuspalvelut vahvistavat asumisvalmiuksia

Mittari: Positiivinen virtaus kevyemmin tuettuun tai normaaliin vuokra-asumiseen asunto ensin asumisyksiköistä

4. Tavoite: Asumisneuvonnan resurssit on turvattu ja työ kohdentuu vaikuttavasti

Mittari: Asumisneuvonnassa estetyt häädöt

5 Liite

5.1 Käsitteiden määritelmät

Tässä liitteessä avataan ohjelmassa käytettyjä keskeisiä käsitteitä ja termejä selkeyden lisäämiseksi.

Asunnottomuus ja asunnottomuuden eri ryhmät:

Asunnoton: Asunnottomiksi määritellään ihmiset, joilla ei ole omaa asuntoa (vuokra- tai omistusasuntoa) ja jotka elävät asunnon puutteen vuoksi jossakin seuraavista: 1. ulkona, porrashuoneissa tai niin sanotuissa ensisuojoissa, 2. asuntoloissa tai majoitusliikkeissä, 3. asumispalveluyksiköissä, kuntouttavissa yksiköissä, sairaaloissa tai, muissa laitoksissa, 4. tilapäisesti tuttavien tai sukulaisten luona. (määritelmä Varken Asunnottomuus-raportista)

Pitkäaikaisasunnoton: Pitkäaikaisasunnottomalla tarkoitetaan asunnotonta, jolla on asumista olennaisesti vaikeuttava sosiaalinen tai terveydellinen ongelma, kuten velka-, päihde- tai mielenterveysongelma, ja jonka asunnottomuus on pitkittynyt tai uhkaa pitkittyä tavanomaisten asumisratkaisujen toimimattomuuden ja sopivien tukipalvelujen puuttumisen vuoksi. Asunnottomuus on pitkäaikaista, kun se on kestänyt vähintään yhden vuoden tai henkilö on ollut toistuvasti asunnottomana viimeisen kolmen vuoden aikana. Pitkäaikaisasunnottomuudessa korostuu avun ja hoidon tarve – ajallinen kesto on toissijaista (Varke).

Piiloasunnottomuus: Piiloasunnottomuus tarkoittaa asunnottomuuden muotoa, jossa henkilö ei näy virallisissa tilastoissa. Piiloasunnottomia ovat esimerkiksi henkilöt, jotka eivät hakeudu palveluihin ja asuvat epävirallisesti esimerkiksi muiden asunnoissa. On myös henkilöitä, joilla voi esimerkiksi olla olemassa oleva osoite, mutta hän ei syystä tai toisesta pysty siellä asumaan. (esim. VVA ry)

Ulkona yöpyvät: ilman vakinaista asuinpaikkaa olevat, erilaisissa tilapäissuojoissa ja paikoissa asustavat ja kiertelevät henkilöt. Esimerkiksi ulkona, rappukäytävissä, teltassa, autossa, julkisen liikenteen kulkuvälineissä tai asemilla, kauppakeskuksissa tai pysäköintihalleissa majoittuvat lasketaan tähän ryhmään. Tähän ryhmään lasketaan myös asunnottomat, jotka yöpyvät ensisuojoissa, palvelukeskuksissa, tai vastaavissa paikoissa, joissa voi majoittua kerrallaan vain yhdeksi yöksi tai viikonlopuksi (Varke).

Paperittomat: maassa ilman oleskelulupaa, muualta kuin EU- tai Eta-valtiosta tai Sveitsistä tullut henkilö, jonka oleskelulupa on umpeutunut, maahan tulo tai maassa oleskelu ei ole laillista. (THL)

Ulkomaalaistaustainen: Henkilö, jonka vanhemmista molemmat (tai ainoa elossa oleva) ovat syntyneet ulkomailla (Varke - Tilastokeskuksen käyttämä määritelmä)

Keskeisimmät palvelut:

Asumisneuvonta: Asumisneuvonnan tavoitteena on ehkäistä asumisen ongelmia ja asunnottomuutta. Asumisneuvontapalvelu auttaa kaikkia helsinkiläisiä, joilla on ongelmia omassa asumisessaan. Neuvoa voi kysyä esimerkiksi vuokranmaksun ongelmassa, asunnon hakemisessa tai muissa asumisen haasteissa. Asumisneuvonta tukee myös asunnottomia asunnonhaussa.

Tilapäinen asuminen: Sosiaalihuoltolain 21 § mukaisesti tilapäistä asumista järjestetään henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee asumisensa järjestämisessä lyhytaikaista, kiireellistä apua. Tilapäinen asuminen tarkoittaa väliaikaisen asumisratkaisun tarjoamista asunnottomille henkilöille. Tilapäisasuminen on lyhytaikaista. Palvelu on tarkoitettu pienituloisille ja varattomille aikuissosiaalityön asiakkaille, joilla on lyhytaikainen ja välitön asunnon tarve. Tilapäisasumista tarjotaan joko yksityisten palveluntuottajien asunnoissa tai omissa kaupungin tilapäisen asumisen asunnoissa sekä tilapäisen asumisen asumisyksiköissä.

Lastensuojelun jälkihuolto: Jälkihuollolla tarkoitetaan lastensuojelun sijaishuollon tai pitkän avohuollon sijoituksen päättymisen jälkeen tarjottavaa kokonaisvaltaista tukea nuorelle. Jälkihuollon tarkoituksena on tukea nuoren kotiutumista sijaishuollosta tai hänen itsenäistymistään auttamalla häntä saavuttamaan riittävät valmiudet itsenäiseen arkeen ja aikuisuuteen.

Etsivä lähityö: Etsivä lähityö on sosiaali- ja terveysalan työtä kaduilla ja julkisissa tiloissa. Etsivän lähityön sosiaaliohjaajat ja sairaanhoitaja toimivat työpareina kaduilla, ostoskeskuksissa, asukastiloissa ja muissa julkisissa ja puolijulkisissa tiloissa. Etsivää työtä tehdään ulkona yöpyvien asunnottomien sekä palveluiden ulkopuolella olevien ihmisten parissa.

Hätämajoitus: Hätämajoitus tarkoittaa lyhytaikaista majoitusta, joka kestää vain yhden yön tai viikonlopun yli.

Tuettu asuminen: Tuetulla asumisella tarkoitetaan itsenäistä asumista, jota tuetaan sosiaaliohjauksella. Tuettua asumista järjestetään henkilölle, joka erityisestä syystä tarvitsee hyvinvointialueen apua tai tukea itsenäiseen asumiseen tai itsenäiseen asumiseen siirtymisessä.

Asunto ensin -yksikkö: Asunto ensin -yksikkö liittyy toimintamalliin nimeltä Asunto ensin -periaate (Housing First). Se on asumispalvelu, jossa asunnottomalle tarjotaan oma pysyvä asunto ilman ehtoja kuten päihteettömyyttä tai hoitoon sitoutumista. Yksikössä ihmisellä on oma vuokra-asunto (ei väliaikainen majoitus), tarjolla on tukea arkeen (esim. sosiaalityö, terveyspalvelut) ja asuminen ei riipu siitä, käyttääkö palveluja tai onnistuuko kuntoutus. Tavoitteena on, että vakaa koti luo pohjan muille elämän muutoksille.

Välivuokrausmalli: Helsingissä erityisasumisessa käytössä olevalla välivuokrausmallilla tarkoitetaan toimintatapaa, jossa Helsingin kaupunki tekee ensivuokrasopimuksen kiinteistön / huoneiston omistajan kanssa ja vuokraa asunnon edelleen erityisasumisen asiakkaalle. Mallissa kaupunki toimii asukkaiden vuokranantajana.

Positiivisen virtauksen malli: Positiiviseksi virtaukseksi kutsutaan sitä, kun tuetuista asumisyksiköistä tai hajasijoitetuista tukiasunnoista siirrytään kevyemmin tuettuun asumismuotoon tai normaaliin vuokra-asuntokantaan. Positiivinen virtaus on osoitus palvelujen vaikuttavuudesta, ja tukiasuntoja voidaan vapauttaa eniten niitä tarvitseville. Negatiivista virtausta ovat esimerkiksi uudestaan asunnottomuuteen johtavat häädöt.

Tukiasunto: Erityisryhmille suunnattuja tuettuja vuokra-asumismuotoja

Muita keskeisiä käsitteitä:

Korkotukivaltuutus: Korkotukivaltuutus on valtion talousarviossa määritelty enimmäismäärä, jonka verran valtio voi tiettyinä vuosina myöntää korkotukilainoja vuokra- ja asumisoikeusasuntojen rakentamiseen, hankkimiseen tai perusparantamiseen.

AM-ohjelma: AM-ohjelma eli Asumisen ja siihen liittyvän maankäytön toteutusohjelma on Helsingin kaupungin valtuustokausittain (4 vuotta) laatima strateginen suunnitelma, joka ohjaa kaupungin asuntopolitiikkaa ja maankäyttöä. Ohjelman tavoitteena on varmistaa monipuolinen, kohtuuhintainen ja sosiaalisesti kestävä asuntotuotanto sekä asuinalueiden kehittäminen.

Helsinki

Helsingin kaupunki
Sosiaali-, terveys- ja pelastustoimiala

PL 6000, 00099 Helsingin kaupunki

Vaihde: 09 310 1691

etunimi.sukunimi@hel.fi

hel.fi/sote-palvelut